

T. C. Ekonomi Bakanlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü'nden Kurulumuza iletilen yazıda, ülkemiz ile **Arnavutluk ve Makedonya** arasında yürürlükte bulunan Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)'na "hizmet ticareti" bölümünün eklenmesine ilişkin müzakerelere başlanacağı belirtilmektedir.

Arnavutluk ve Makedonya'nın "hizmet ticareti" anlamında ülkemiz için hedef ve potansiyel ülkeler olduğu düşünüldüğünde, müzakere sürecinin ülkemiz ve hizmet sunucularımızın çıkarları çerçevesinde etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi önem taşımaktadır.

Bu kapsamda, müzakerelere esas oluşturacak ve bir örneği ekte yer alan hususlara ilişkin bilgilerin en kısa zamanda derlenmesi için gerekli hazırlık ve girişimler Bakanlık tarafından başlatılmış olup, bu bilgiler çerçevesinde müzakerelerde Arnavutluk ve Makedonya'nın muhtemel taleplerine karşı da görüşler oluşturacağı ifade edilmektedir.

Arnavutluk ve Makedonya ülkeleri ile hizmet ticareti alanında müzakerelerde belirtilmesi/ele alınmasında önemli olduğu düşünülen konulara ilişkin görüşlerinizin, **en geç 13 Şubat 2015** tarihine kadar DEİK'e (bcanbulat@deik.org.tr) iletilmesi gerekmektedir.

Analiz Amaçlı Veri Talebi

1- Aşağıda yer alan hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren şirketlerimiz ile bunların ciroları, pazar payları, yatırım miktarları, çalıştırdıkları Türk işçi sayısı ile varsa diğer bilgiler:

- 1.1 İnşaat
- 1.2 Teknik müşavirlik (mimarlık ve mühendislik hizmetleri)
- 1.3 Sağlık
- 1.4 Eğitim
- 1.5 Yazılım, bilgisayar oyunları
- 1.6 Turizm (otel, restoran, seyahat acentesi vb.)
- 1.7 Taşımacılık (kara, hava, deniz- {yük ve yolcu})
- 1.8 Havaalanı, tren garı ve terminal işletmeciliği
- 1.9 Havaalanı yer hizmetleri
- 1.10 Hava araçları teknik bakım-onarım
- 1.11 Toptan ve perakende dağıtım (tüm mağaza, market, AVM, toptan satış, hal, araç galerileri, eczaneler, soğuk hava deposu vb.)
- 1.12 Gayrimenkul satış, pazarlama ve aracılık
- 1.13 Dizi-film
- 1.14 Bankacılık ve sigortacılık
- 1.15 Madencilik
- 1.16 Ar-Ge ve danışmanlık
- 1.17 Hukuk ve muhasebecilik
- 1.18 Enerji (elektrik, doğalgaz, petrol vb.)
- 1.19 Reklamcılık
- 1.20 Spor ve kültürel
- 1.21 Telekomünikasyon
- 1.22 Basın-yayın, radyo- ve televizyon, medya
- 1.23 E-ticaret ve internet hizmetleri
- 1.24 Bakım-onarım, teknik-servis
- 1.25 Çağrı merkezleri
- 1.26 Tersanecilik, gemi yapım, tamir ve bakımı
- 1.27 ve diğer.

2- Ülkemizde faaliyet gösteren Makedonya/Arnavutluk sermayeli şirketlerin sektörleri, pazar payları, ciroları, yatırım miktarları ile Türk ve Makedonya/Arnavutluk vatandaşları ve yabancı istihdam rakamları ile varsa diğer bilgiler.

3- Makedonya/Arnavutluk'ta eğitim gören Türk öğrenci sayısı.

4- Türkiye'de eğitim gören Makedonya/Arnavutluk vatandaşlarının sayısı.

5- Makedonya/Arnavutluk'ta hizmet sunan Türk sağlık personeli (doktor, hemşire, hastane personeli, diş hekimi, veteriner vb.) sayısı

- 6- Türkiye'de çalışan Makedonya/Arnavutluk vatandaşı yabancı çalışanların sayısı ve hangi sektörlerde çalıştıklarını gösterir matris.
- 7- Makedonya/Arnavutluk kamu ihale pazarlarının büyüklüğü ve kamu ihalelerinde projelerin sektörlere ve milliyete göre yüzde dağılımı.
- 8- Makedonya/Arnavutluk'tan ülkemize gelen turist sayısı, geliş amacına göre toplam turizm geliri
- 9- Makedonya/Arnavutluk'a giden ülkemiz turistlerinin sayısı, çıkış amacına göre toplam turizm gideri.
- 10- Ülkemiz yatırımcı veya hizmet sunucularının güçlü ve rekabetçi oldukları sektörler.
- 11- Ülkemiz yatırımcılarının ve hizmet sunucularının rekabetçi oldukları ancak varlık gösteremedikleri sektörler ile söz konusu durumun sebepleri.
- 12- Makedonya/Arnavutluk'ta diğer yabancı yatırımcı veya hizmet sunucularının varlık gösterdikleri ve rekabetçi oldukları sektörler.

Hizmet Sunumuna Yönelik Engeller

- 1- Makedonya/Arnavutluk'ta,
  - 1.1 Şirket kurmaya yönelik engeller (yabancı sermayenin kısıtlanması, ortak girişim kurma zorunluluğu, yerli gerçek ve tüzel kişilerle çalışma zorunluluğu, şirket sayısının kısıtlanması, çalıştırılabilecek personel sayısının kısıtlanması vb.)
  - 1.2 Mağaza ve market gibi perakende satış işletmelerinin sayısına yönelik kısıtlamalar.
  - 1.3 Yönetim kurulu üyeleri ve şirket müdürlerine yönelik ayrımcı uygulamalar.
  - 1.4 Asgari sermaye şartı
  - 1.5 Yatırım izin sistemi varsa keyfi verilmesi ve ekonomik katkı varsa izin verilmesi.
  - 1.6 Kârların transferinde yaşanan sorunlar.
  - 1.7 Sermaye piyasası araçlarının sahipliğinde ayrımcı uygulamalar (yabancıların kamu fon araçlarına sahip olamaması).
  - 1.8 Birleşme ve satın almalara ilişkin kısıtlamalar.
  - 1.9 Gayrimenkul edinimine ilişkin kısıtlar.
  - 1.10 Yabancı çalışma izinleri ve oturma izinlerinde yaşanan sıkıntılar.
  - 1.11 Çalışma vizelerinin alınmasında yaşanan sıkıntılar.
  - 1.12 Yerli personel çalıştırma zorunluluğu.
  - 1.13 Yerli girdi kullanma zorunlulukları.
  - 1.14 Sosyal sigorta mevzuatına ilişkin sorunlar.
  - 1.15 Vergi mevzuatına ilişkin sorunlar.
  - 1.16 Bürokratik işlemlerden kaynaklanan sorunlar.
  - 1.17 Yerli yabancı ayrımcı getiren tüm düzenleme ve uygulamalar.
  - 1.18 Diğer ülkelerin hizmet sunucularını kayırın rekabeti bozucu düzenleme ve ayrımcı uygulamalar.

- 1.19 Devlet teşviklerinin yalnızca yerli şirketlere verilmesi
- 1.20 Temyiz hakkının olmayışı
- 1.21 Şeffaflık (düzenlemelerin halka açık olmaması, objektif ve açık kriterlerin olmayışı, düzenlemelere ilişkin taslakların halka ve yorumu açık olmayışı)
- 1.22 Karşılıklı tanımaya ilişkin sorunlar.
- 1.23 Personel sayısının, hizmet işlemlerinin kısıtlanması
- 1.24 Ekonomik gereklilik testleri, emek piyasası testleri
- 1.25 Her türlü lisans ve izin alma süreçlerinde yaşanan sıkıntılar.
- 1.26 Yapı ruhsatı süreçlerine ilişkin yaşanan sıkıntılar.
- 1.27 Mesleklerin tanınmasına ilişkin yaşanan sıkıntılar (diploma denkliği, mesleki yeterlilik ve lisans alma süreçleri vb.)
- 1.28 Şirket kurma maliyeti.
- 1.29 Şirket kurma süreçlerinin uzun sürmesi.
- 1.30 Devlet tekelinin olması, tekel olan şirketlerin genel rekabet hukukuna tabi olmamaları.
- 1.31 Kamu ihalelerinde ayrımcı uygulamalar.
- 1.32 Havayolu taşımacılığında sektörel sorunlar.
- 1.33 Taşımacılık ve kurye hizmetleri kapsamında gümrüklerde yaşanan sorunlar.
- 1.34 Taşımacılık ve kurye hizmetleri kapsamında yol kotaları, geçiş ücretleri ve cezalardan kaynaklanan sorunlar.
- 1.35 Rekabeti bozucu diğer düzenlemeler ve uygulamalar.
- 1.36 Hizmet sunmayı zorlaştıran diğer kısıtlamalar ve sorunlar.